

ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЇ НА ЕКОНОМІЧНУ ПОВЕДІНКУ ДОМОГОСПОДАРСТВ

Руденко Анастасія Олександрівна

Науковий керівник: д.е.н., доц. Шкодін І.В.

ХННІ ДВНЗ «Університет банківської справи»

Як відомо, інфляція представляє являє собою знецінення грошей внаслідок їхньої надмірної емісії, що супроводжується зростанням цін на товари та послуги. Якщо інфляція не є надмірно високою, для домогосподарств вона виконує стимулюючу функцію. Це означає, що очікування деякого зростання цін у майбутньому спонукає родини купувати товари сьогодні. Таким чином інфляція стимулює споживачів не відкладати покупки на майбутнє, і тим самим підтримує постійний попит в країні. До того ж, в економіці з неповною зайнятістю помірна інфляція, незначно скорочуючи реальні доходи населення, змушує його більше і краще працювати.

На сьогодні в Україні аналіз інфляційних очікувань є вкрай актуальний та вимагає глибокого вивчення. Цю проблему аналізують як іноземні, так й вітчизняні науковці. Наприклад, ще в 1960-х р. американський економіст Дж. Мут ввів поняття «раціональних очікувань» як очікувань, що формуються з урахуванням усієї існуючої інформації щодо сучасного стану та перспектив розвитку господарства. При цьому він припускав, що індивіди володіють всією доступною для них інформацією та використовують її у своїх економічних моделях. Це допущення використовували також нобелівський лауреат Р. Лукас при формуванні своєї теорії раціональних очікувань та Ф. Кюнланд та Е.Прескотт, які також отримали Нобелівську премію.

Враховуючи, що інфляційні очікування не є пасивним елементом економічної системи, а навпаки, вони визначаються як процес реагування суб'єктів господарювання на інформацію щодо загальної зміни цін, яка, в свою чергу, базується на минулому досвіді та (або) на припущеннях і прогнозах про майбутній період [1], то можна стверджувати, що інфляційні очікування домогосподарств відіграють важливу роль у формуванні економічної ситуації в країні.

В Україні відбувається зменшення реальної заробітної плати, в результаті чого знижується купівельна спроможність домогосподарств внаслідок інфляційних процесів. Економічний добробут індивідів знижується під впливом галопуючої інфляції останніх років, адже зберігання готівки призводить до упущеної вигоди у вигляді відсотка, який може бути нарахований у банку. Масове зберігання українцями грошей у готівці значною мірою пояснюється відчуттям ризику можливих збитків, яке посилюється вкрай негативним досвідом, набутим у часи гіперінфляції, сертифікаційної приватизації, фінансових пірамід та фінансових криз 1998 та 2008 років. Однак, істотною перевагою зберігання

коштів у готівці є високий рівень їх ліквідності, тобто здатність якнайшвидше перетворюватися на товари і послуги. Проте іноді гривневі депозити можуть бути вигіднішими, тому що вони деякою мірою компенсують вплив інфляції (у вигляді банківського відсотка), але їх ліквідність на строковому депозиті різко знижується, тому що споживач не зможе отримати гроші у будь-який зручний для нього момент.

За умов інфляції може збільшуватись попит на товари тривалого користування, в тому числі, нерухомість, земельні ділянки, виробниче обладнання, транспортні засоби та інші предметів тривалого користування. На нашу думку, ще одним способом уникнення інфляційних втрат може бути вкладання коштів домогосподарств в цінні папери - акції та облігації. Проте, в Україні превалює неорганізований фондовий ринок, що здебільшого пов'язане з незахищеністю права власності. Нерозвиненість вторинного ринку акцій означає домінування пріоритетів корпоративного контролю над інвестиційними цілями паювання, наявність інсайдерського типу ринку акцій, що зменшує інвестиційні можливості домогосподарств на фондовому ринку [2].

Під пристосуванням до інфляції ми розуміємо зберігання коштів готівкою або на банківських депозитах. Подолання наслідків інфляції полягає в активному придбанні акцій, сертифікатів, інших цінних паперів з метою зниження втрат, спричинених інфляцією. Намагаючись зберегти свій життєвий рівень під час постійного зростання цін, населення перестає заощаджувати і збільшує поточний попит. Підвищення останнього спричиняє чергове зростання цін, яке знову посилює інфляційні очікування. У такий спосіб утворюється небезпечний для економіки самочинний механізм інфляції, який важко зупинити.

Висновки. Отже, в умовах значної інфляції змін зазнає економічна поведінка домогосподарств - гранична схильність домогосподарств до споживання набуває тенденції до збільшення, а гранична схильність до заощадження - до зменшення. В цих умовах одною з найважливіших задач державної політики має стати реалізація заходів щодо збереження достатнього рівня матеріального стану домогосподарств.

Список використаної літератури

1. Семененко Т. Інфляційні очікування: дослідження сутності проблеми / Т. Семененко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2010. – № 28. – С. 280–288
2. Шкодін І.В. Інституційні проблеми функціонування фондового ринку України // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2014. - №1(19). – С.52 – 57 (0,5 д.ар.).